

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

13. De alia clausula septennii in Brevibus Altaris privilegiati, quo pacto sit
intelligenda? Ex p. 9. tr. 2. r. 11.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

vs satisfiat occurrentibus obligationibus: quod si sequatur effectus huius satisfactionis per pauciores Sacerdotes, nihil detrahitur de privilegio, si Sacerdotes extra celebrent.] Hucusque Bordonus.

3. Quod autem asserit Zipæus, non esse connumerandos inter Sacerdotes eiusdem Ecclesie, illos, qui non sunt à Superioribus assignati, tanquam de familia; durum aliquibus videtur; quia dum sunt in aliis Conuentibus, ubi non solent residere, ibidem dicuntur esse de familia, & gaudet omnibus privilegiis quæ habent alii Religiosi ibidem perseverantes de familia: tum, quia numerus præfixus in literis Pontificiis Sacerdotum non excludit alios Sacerdotes superuenientes; sed exprimitur, vt commode satisfieri possit obligationibus contractis, ne defraudatio offerentes, & Defuncti suffragiis priuentur. Et certum est apud dictum Bordonum *tom. 1. resol. 25. quæst. 1. n. 2.* Prouincialem posse in quouis Conuentu suæ Prouinciæ vti Altari Priuilegiato, licet non sit actu de familia in eo Conuentu, ubi Pontifex requiritur pro Altari priuilegiato tot Sacerdotes ibi de familia, vt aiunt, moram trahentes: quia Prouincialis habet domicilium in quouis Conuentu suæ Prouinciæ, saltem porectate, & habitu, licet actu, & signatè in certo sibi commodiori ex Prouincia ordinariè moram trahat, neque id est de iure inconueniens, eum quis in pluribus locis possit habere domicilium. Sed sententiam Zipæi docet etiam Syluius *ubi supra*. Sed ego puto, quod loquuntur in ordine ad consequendam Indulgentiam concessam celebrantibus, secundum verba Diplomatibus; non autem in ordine ad valorem Altaris priuilegiati pro Missa, & animabus Defunctorum.

RESOL. XII.

De clausula negatiua similis privilegij apponi solita in Breuibus Altaris Priuilegiati. Et an Indulgentia sit late, vel stricte interpretanda? Ex p. 9. tr. 2. Resol. 10.

§. 1. **D**E illa loquens Zipæus *tom. 2. l. 5. tit. de penitentibus, & remiss. resp. 5. num. 4.* sic ait: [Hæc autem verba, simili ad præiens privilegio minimè decorata, an subrepticam faciant gratiam, cum nondum finitum esset septennium, ad quod iam antè simile privilegium erat concessum, satis dubia videntur: quamuis enim significatum dicatur, quando aliud privilegium esset, datum, & intelligi ex eo possit nondum esse finitum; solent tamen frequenter formularij sollicitatores libellos ad se missos mutare, secundum verba privilegij inferi solita: & quamuis etiam dici possit, Ecclesiam non habere privilegium pro eo tempore, quo petebatur, non tamen sensus ille obuius est, nec solent eum intellectum illa verba communitè generare, secundum quem intelligenda videntur, *argum. cap. 7. §. de sponsal. Eoque magis est dubius, quod et si quidam Indulgentias existiment, vt fauores, ampliandas; tamen alij, vt Nauatrus de penit. & remiss. conf. 38. censent stricte esse interpretandas, argum. c. 1. §. de priuileg. post Gloss. quam dicit receptam, & rursus conf. 35. num. 3. quippe tanquam dispensationes, eoque stricte accipiendas: ideoque securum non videretur eas sine alio Pontificis beneplacito publicare.] Ita Zipæus.*

2. Sed aliquibus viris doctis hæc nimis scrupulosè videntur dicta. Et quidem ego ad hæc opinioni asserenti, Indulgentias esse late interpretandas: & ita tenet ex Suarez, Bonacina, & Nugno, doctus Pater Quintanadueñas *in Theol. mor. tom. 1. tr. 1. Appendicis singul. §. num. 4.* quod probatur: quia Indulgentia est res fauorabilis: ergo probatur antecedens: quia est beneficium Principis: sed beneficium Principis

Sup. hoc inf. in tr. 3. lege doct. Ref. 16. & §§. eius annot.

amplissimè est interpretandum, quando fit sine iudicio tertij, vt habetur *in leg. ultima. ff. de Coniurationibus Principum*: ergo Secundò probatur, quia sine dubio Indulgentia est res fauorabilis; quod, licet opus misericordie. Nec obstat dicere, quòd, licet Indulgentia videatur fauor respectu eius, cui conceditur: tamen, simpliciter loquendo, est res odiosa, atque aded restringenda. Quod probatur ex vfu Ecclesie: quia hac ratione in cap. *Cum ex eo de penitentibus, & remiss.* facta est magna restrictio in Indulgentiarum concessione. Et redditur ratio quia per nimias Indulgentias satisfactio penitentialis eneruatur: ergo computanda est Indulgentia inter res odiosas. Secundo probatur: quia dispensatio in Iure communi est odiosa: sed Indulgentia est quædam dispensatio in Iure diuino: ergo est odiosa. Non, inquam, hæc obstat: nam ad primum responderetur, in his rebus attendendum esse ad homines particulares, respectu quorum sine dubio Indulgentia magis est fauorabilis. Et similiter responderetur ad secundum, quòd quando dispensatio in Iure communi ordinatur ad bonum particularium, etiam est fauorabilis.

RESOL. XIII.

De alia clausula septennij in Breuibus Altaris Priuilegiati, qua pacto sit intelligenda? Ex part. tract. 2. Resol. 11.

§. 1. **P**reterea Zipæus *ubi supra, tom. 2. disceptationum de Iure Canonico, lib. 5. tit. de penit. & remiss. resp. 5. num. 6.* sic asserit: [Iterum hæc verba: *Presentibus ad septennium tantum duraturis*, quamuis publicari non possint sine Ordinarij licentia, iuxta Concil. Trid. *sess. 21. c. 9.* & sic computandum videtur possit septennium à die publicationis, cum aliis obeneri non possit Indulgentia per septennium præteritum in remotis partibus; quod tamen velle videtur concedens: nihilominus securum illud non videtur per rationem *c. 7. §. de spons.* nam mens Pontificis expressa est, ne valeant ultra septennium; vt totum illud expleant, expressa non est: vt neque, ne qua fiat interruptio inter primi, & secundi septennij privilegium, incongruum non animaduerti interruptionem, ubi voluntas est, ne sit perpetua, sed tantum septennalis.] Ita ille. Sed ego non ad hæc sententiam Zipæi, quam etiam refellit Syluius *in ver. resol. tom. 2. verb. Altaris Priuilegiatum, in respon. ad 1.* nam praxis Romanæ Curie semper apponit clausulam: *Simili ad presentibus privilegio, vt accepimus, minimè decoratum.* Et tunc expectandum semper foret, donec tempus in priori Breui expressum exierat, & multa deinde, septimana, vel etiam menses laborerentur, donec novum Breue esset impetratum, & in partes remotas Episcopi loci oblatum.

2. Sed pro explicatione supradictæ clausule non deferam etiam hæc apponere sententiam Patris Quintanadueñas, qui explanans similem clausulam appositam in quodam Iubileo quadraginta horarum, concessio ab Urbano VIII. *in Theol. mor. tr. 2. Appendicis, dub. 3. num. 3.* ubi putat Pontificem in illis verbis: *Presentibus ad septennium valituris*: non determinare hos potius, vel illos annos futuros, & mediatè, vel immediatè sequentes concessionem, vel publicationem: cum non dicat: *Presentibus ad septennium subsequens valituris*. *Presentibus* sed tantum, *ad septennium valituris*. Et sensus est, hoc Iubileum, seu huius Iubilei concessionem per septem annos duraturam esse: ac si dicat: *Concedo, vt septem annis hæc Indulgentiam plenariam septies lucrentur fideles in singulis annis.* Sicut, si Rex absolutè alicui concederet, vt per septem

De Altaribus Priuilegiatis. Ref. XIV. II

septem annos vectigalium onere eximeretur; annos vero, quoad illorum initium, non determinaret, aut limitaret; posset priuilegiatus eligere septem annos, quos uellet. Si uero in Iubileorum indultis exprimeretur, quid anni inciperent à die editionis Litterarum Apostolicarum, uel à die publicationis ipsarum in singulis locis, ut exprimitur in Cruciatas; non est dubium, quin ab eo die inciperent; intentio enim Pontificis Indulgentias concedentis tunc pateret. Et licet hac ita se habeant, consulerem, ut quamprimum Iubilei indultum ad eos, in quorum gratiam, siue ad quorum instantiam conceditur, peruenerit; publicari faciant à primo anno, in quo Apostolicæ Litteræ sunt receptæ. Si uero Iubilei concessio sit prorogatio alterius, cuius septennium, u.g. nondum sit elapsum; donec elapsum sit non incipit prorogationis tempus. Et hæc omnia docet Quintana aduenas, qui etiam animaduertit, hos septem annos non interpolatos, sed continuatos debere esse: sic enim receptum est in praxi, ex qua Pontificis intentio apparet, & aliter maxima confusio esset, tum in annotatione computatione, tum in Iubilei luratione. Secundo nota, hos annos, non solares, seu naturales, à concessione, uel publicatione Iubilei computandos, sed mortales, aut Ecclesiasticos, incipiendo à die, qua in primo anno obtinetur Iubileum, ad diem illi correspondentem in septimo anno.

RESOL. XIV.

An Sacerdos, qui ex obligatione tenetur celebrare in aliqua Ecclesia, uel Altari, peccet mortaliter alibi celebrando: & in tali casu teneatur aliquid restituere? Ex quib. si Altare designatum sit Altare priuilegiatum? Exp. 10. m. 12. & Misc. 2. Ref. 13.

Hos casus alibi pertractauimus; & quoad Primum affirmatiuè respondi; nunc uero fatis proba-
tate ad illum respondeo distinguendo cum eminens-
simo Domino meo Cardinali Lugo, de Sacram.
Euchar. disp. 21. n. 16. Nam uel Testator determinauit
de illius loco, uel illud Altare uel peculiarem cultum
illius loci; uel propter commodum populi; ut possit
ibi auare Missam, uel propter memoriam suæ Fam-
iliæ, ad quam illa Capella, uel Altare pertinet. Et in his
casibus fatendum est, non posse absque autoritate il-
lius, qui potest commutare ultimas voluntates fieri il-
lam variationem loci, nisi id raro fiat; tunc enim non
facile contingit peccatum mortale propter paruitatem
materiae; imò si fuisse cum causa rationabili, non erit
peccatum ueniale; neque enim censetur Fundator vo-
luisse cum tanto rigore obligare suum Capellanum.
Si uero ad nihil simile respexit Fundator in designan-
do illi Altari, facilius poterit excusari à peccato graui
uoluntate Altaris, intra eandem tamen Ecclesiam; alio-
quin, si in alia Ecclesia celebrantur illæ Missæ, uidetur
tam fieri in præiudicium prioris Ecclesiæ, cui acquisi-
tum fuerat illud ius.

2. Ad secundum dubium aliqui negatiuè respon-
dent. Ita Leandrus de Sacrament. tom. 2. tract. 8.
disp. 4. quest. 15. Sed acutè, & solidè, ut semper solet
esse illud philosophatur Dicastillo de Sacrament.
tom. 1. tractat. 5. disp. 4. dub. 21. num. 192. & seqq.
sic ait: In primis, si onus celebrandi in aliquo
loco susceptum fuit uirtute stipendij hic & nunc ac-
cepti, ita ut ratione obligationis celebrandi in loco
tali acceptit maius stipendium, & non celebrat in
tali loco, cum posset, & deberet; non uideo cur non
restituatur ad restitutionem illius excessus dati solum
tantum obligationis celebrandi in illo loco; tunc enim
illam excessum sine titulo retinetur; non enim titulus
metæ celebrationis, & ministerij independenter

à loco exhibitum; nam eo titulo sufficiebat stipendium
aliud commune, & minus, & non daretur ille excessus,
qui datus fuit intuitu obligationis eundi, & ce-
lebrandi in tali loco; quod tamen non fecit; ergo uel
debet illum excessum restituere (nisi alia extrinsecus
ratio excuset) uel debet saltem in tali loco celebrare,
si id fiat æquè secundum uoluntatem Institutoris, ce-
lebrando ibidem alio die. Dixi, nisi alia extrinsecus
ratio excuset; nam, si ita celebret in alio loco, ut
perinde esse existimet ibi celebrare, atque celebrare
in loco, quem designauit Testator, non peccabit,
nec tenebitur restituere, si enim Fundator, uel Tes-
tator, aut qui dedit stipendium, solum designauit
locum, propter priuilegium loci; ut quia Altare erat
priuilegiatum, non habito alio respectu; tunc si Sa-
cerdos celebret in alio simili priuilegiato, aut ex se
habeat priuilegium Pontificium liberandi animam à
Purgatorio per Sacrum à se celebratum, nullo modo
tenebitur ad restitutionem, nec peccabit, etiamsi
alibi celebret; implet enim quantum ad substantiam
uoluntatem Testatoris, quæ solum respexit ad In-
dulgentiam illius loci, & tantumdem habet ratione
priuilegij Sacerdotis, uel alterius loci, ut in simili
suprà dicebam. Dixi etiam debere alio tempore ce-
lebrare in eo loco, si id fiat æquè secundum uolun-
tatem Institutoris; nam si occasio, aut tempus finis
intenti à Testatore transiit, iam nihil refert alio
tempore ibidem celebrare; u. g. si Institutor uoluit
certis quibusdam diebus anni propter speciale con-
cursum populi ad aliquem locum in die Festo ibi ce-
lebrari Missam, ne magna pars populi Missam non au-
dita discederet, & Sacerdos prætermittat celebrare
illis diebus, etiamsi postea aliis diebus celebret; id
non fiet æquè secundum uoluntatem Institutoris, ut
patet; deficit enim tempus, & occasio finis intenti.
Et eadem ratione, si Capellano, uel etiam Stipendiario
assignauit Institutor maius stipendium propter
Missam tali loco certa die dicendam in honorem ali-
cuius Sancti, cuius Festiuitas illa die celebratur, &
ille prætermittat eo loco, cum posset per se, uel per
alium ibi celebrare; non uideo, quo titulo possit re-
tinere maius illud stipendium intuitu illius obligatio-
nis datum; nec qua ratione possit satisfacere alio die
ibidem celebrando, ut non teneatur ad restitutionem
illius excessus; cum iam alio die non requirit Insti-
tutor celebrationem in illo loco fieri. Et hæc omnia
docet Dicastillo, loco citato. At, ut dixi aliqui ad
difficultatem propositam absolute, negatiuam sen-
tentiam docent, nisi tamen Sacerdos teneretur ce-
lebrare in Altari priuilegiato; nam in tali casu pecca-
ret contra iustitiam in damnum alterius, & teneretur
ad restitutionem.

3. Sed hanc limitationem non admittit Pater Tam-
burinus Opus de Sacrif. Missæ, lib. 3. cap. 2. §. 1. num. 9.
& sequent. putat enim Sacerdotem, qui dixit Missam
non in Altari priuilegiato designato u. g. à Testatore,
ad nihil teneri, sed tantum peccasse, uerum contra-
rium docent communiter Doctores; & ita tenet no-
uissimè Martinus de San Ioseph in Monita Confessa-
rior. tom. 1. lib. 1. tractat. 17. de Euchar. num. 15. ubi
sic ait: Quando la fundacion de la Capellania obliga
al Capellá que diga las Missas en tal Capilla, à Altar
deue cumplir puntualmente lo ordenado, y le obliga
esto à pecado mortal, sino es que le escuse in parue-
dad de materia, por que haze ley lo determinado por
los difuntos en aquel caso, y con esta condicion se ad-
mite el stipendio de la Capellania. Però aunque pe-
cando, contraenga el Capellan en esta parte à lo dis-
puesto, por el Fundador no estara obligado à restituir;
por que no quita nada al mismo Fundador, ni se peca
contra iustitia, sino contra caridad. Es doctrina com-
mun. Però si mandasse, que se diga Missa en Altar
Priuilegiado

Sup. hoc in
Ref. seq. §.
Hinc, & in
aliis eius
not.

Sup. hoc inf.
in Ref. 20.
§. 1. & in
Ref. 35. §. vii.